

EEN PRAKTISCHE GIDS
VOOR DOCENTEN **OM TOEKOMSTIGE
JOURNALISTEN
BIJ EUROPA
TE BETREKKEN**

EUROPA
VAN BINNEN

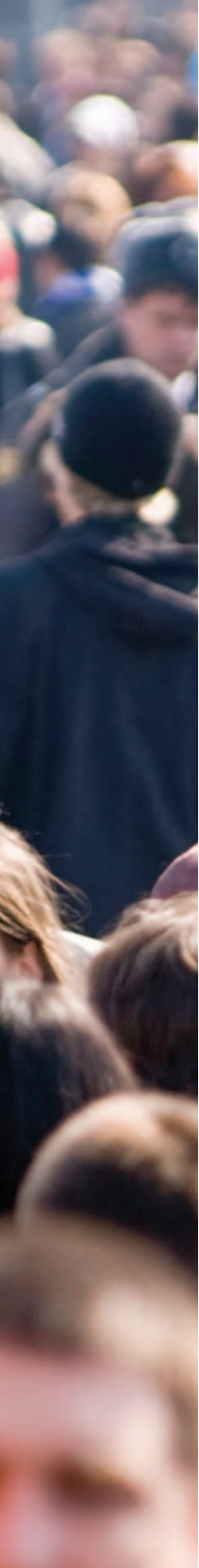

micro-EUROPA

CAMPUS
RADIO
NETWORK

www.micro-europa.eu

Met de steun
van de Algemene **Directie voor Onderwijs
en Cultuur** van de **Europese Commissie**
in het kader van het programma
“Europa voor de burgers”

3 **VOORWOORD**

5 **DEEL 1**
EUROPA HELDER

- Hoe verslaggeving het EU-doolhof begrijpelijk en toegankelijk kan maken

9 **DEEL 2**
EUROPA CONCREET

- De link tussen de EU en de lokale zorgen van de burger

13 **DEEL 3**
EUROPA IN DEBAT

- De collectieve uitdagingen van de Europeanen

15 **PRAKTISCHE OEFENINGEN EN HULPINSTRUMENTEN**

25 **NUTTIGE WEBPAGINA'S**

OVERZICHT

VOORWOORD

De bevoegdheden van de Europese Unie breiden permanent uit terwijl de publieke interesse voor Europa kleiner is dan ooit. Meer dan 500 miljoen Europeanen beseffen niet – of het kan hen niet schelen – dat Europa alomtegenwoordig is. Daardoor voelen ze zich niet betrokken bij wat hun vertegenwoordigers in hun naam beslissen in de Europese instellingen.

Europese en nationale politieke leiders werden in toenemende verontrust door deze trend en probeerden de publieke communicatie over Europa te versterken. Maar tot nu toe slaagden ze er niet in om de informatiekloof tussen de Europese instellingen en het maatschappelijke middenveld te dichten. Belangrijkste oorzaak: een doorgedreven, niet zo democratisch top-down en te gecentraliseerd communicatiemodel.

Er is slechts één manier om Europa uit deze impasse te halen. Het woord geven aan de burger. Ervoor zorgen dat zijn stem gehoord wordt en in rekening wordt genomen door de politieke besluitvormers. Dit betekent dat Europa moet bevrijd worden uit de handen van de technocraten en deskundigen alleen, waardoor het brede publiek kan deelnemen aan diep, diepgaand en uitgebreid debat.

Om dit tot stand te brengen, heeft de Europese publieke sfeer journalisten op alle niveaus van het publieke debat nodig – in de eerste plaats op het lokale niveau, maar ook nationaal en Europees. Lokale journalisten hebben een grote rol te spelen binnen de Europese democratie. Zij zijn beter dan wie ook geplaatst om wat zich afspeelt op het Europese plan te koppelen aan de lokale realiteit (en omgekeerd). Ze hebben een unieke rol in het ontcijferen van EU-besluiten en -beleid en een ander begrijpelijk te maken voor een meerderheid van de bevolking (een niet-gespecialiseerd publiek).

Het EU-debat moet dringend worden gevoerd buiten de deuren van haar openbare instellingen, tot diep in de maatschappelijke structuur (sociaal, lokale actoren, ngo's). Informatie en standpunten

moeten kunnen circuleren alvorens de politiek-juridische beslissingen worden genomen. Zo hoort dat in een echte, levende democratie, gericht op actief burgerschap.

Of men het nu leuk vindt of niet, het politieke Europa is van essentieel belang in het leven van alle burgers van de Europese Unie. Ongeveer 70 tot 80 procent van de nationale wetgeving, alsook de vele amendementen in de internationale wetten, komen tot stand in de Europese instellingen. Deze weerspiegelen de bestaande politieke evenwichten in de (tot dusver) 27 lidstaten, en dus ook de democratische keuzes van hun kiezers.

Deze praktische handleiding, met als doel de Europese Unie een vaste plaats te geven binnen de journalistieke opleiding, richt zich tot de docenten. We moedigen hen aan de didactische suggesties, oefeningen en andere hulpmiddelen, op te nemen in hun curriculum. De oefeningen werden gegrepen uit de praktijk om de link te leggen tussen de pedagogie van het journalistieke onderricht, beleidsdebatten en beleidsvormingsprocessen en de concrete realiteit van de Europese burgers.

Micro-Europa, het radionetwerk dat is opgericht door journalistieke onderwijsinstellingen, publiceert deze vernieuwende handleiding met de steun van het programma 'Europa voor de burger' van de Europese Commissie. Het materiaal uit deze handleiding draagt bij tot het streven van het netwerk om Europese aangelegenheden en beslissingen te doen aansluiten bij de dagdagelijkse beslommeringen van de burgers.

Deze gids biedt een interculturele en interregionale dimensie aan met de bedoeling een actief burgerschap en democratie te bevorderen. Hij bouwt voort op de studentengids die Micro Europa in 2010 publiceerde.

VOORWOORD

De gids bestaat uit drie algemene delen. Europa helder – hoe Europa begrijpelijk maken voor de burger? Europa concreet – het linken van lokale problemen en mensen met de EU. Europa in debat – het vinden en presenteren van Europese kwesties.

De pedagogische handleidingen van Micro-Europa werden dus geïnspireerd door de volgende drie kernwoorden: “helder”, “concreet” en “debat”.

HELDER

Om de EU, haar besluitvormingsmechanismen, instellingen en beleid begrijpelijk te maken bij een breed publiek, is doordachte pedagogie nodig. Hoe kunnen we Europa laten doordringen tot klaslokalen en workshops? Welke pedagogische middelen kunnen we inzetten? Welke methode moeten we volgen? Hoe kunnen we innoveren?

We moedigen docenten en studenten aan om feiten en gebeurtenissen te allen tijde te toetsen vanuit drie invalshoeken: het standpunt van de burger en het lokale niveau, het nationale belang en de gemeenschappelijke Europese positie.

We zetten in op de systematische en publieke controle van de EU-mallemolen (het beleid en de instellingen) via rigoureuze analyse en debat. Pedagogische methoden en goede praktijken moeten studenten en journalisten in staat stellen de Europese dimensie van het openbare leven te bevatten.

CONCREET

Deze gids besteedt aandacht aan de concrete implicaties van EU-beslissingen voor de mensen, voor de lokale, regionale en nationale gemeenschappen. We koppelen de Europese aan de nationale uitdagingen.

Onze onderwijsstrategieën en leermiddelen moeten de interactie aanmoedigen van journalistieke onderwijsinstellingen en al wie betrokken is bij de Europese democratie. Daarom hechten we veel belang aan de standpunten van waardevolle “Europese bronnen”: ngo’s, denktanks, socio-economische organisaties, professionele verenigingen, belangengroeperingen uit bedrijfswereld, politieke en private sector, enzovoort.

De zogenaamde “Brusselse cocon” is zo goed als niet te bevatten voor wie er geen deel van uitmaakt. Er is nood aan doortastende en klare taal die dichterbij aansluit bij het nationale en lokale epicentrum. In deze context beschouwen we de toekomstige journalisten en hun docenten als geprivilegieerde waarnemers die, zonder vooringenomenheid, optreden als bemiddelaar tussen de Europese politieke en economische elites en de overige maatschappelijke actoren.

DEBAT

We willen het publieke debat over komende collectieve uitdagingen bevorderen. Ons concept van Europese journalistiek belicht de belangrijkste kenmerken, de do’s en don’ts, de voor- en nadelen van, of de tegenstellingen binnen, politieke beslissingen en legislatieve projecten. Het verspreidt verschillende standpunten en meningen. Het zoekt naar overeenkomsten tussen ogenschijnlijk uiteenlopende nationale opvattingen, maar ook naar tegenstrijdige belangen. Op die manier kunnen studenten hun bewustzijn van een Europese publieke sfeer door kritisch denken en diepgaande analyse aanscherpen.

De middelen die deze gids aanbiedt, zijn gelinkt aan iedere speler in het politieke, culturele en sociale leven, van het individu, het dorp en de stad, over de regio’s en de staten naar de Europese instellingen. Hiermee beoogt deze gids de dialoog tussen Europa en haar burgers te versterken en zo democratie en actief burgerschap aan te moedigen.

Alexandra Lobão

Coördinator Micro Europa

DEEL 1

EUROPA HELDER

EUROPA OP EEN BEGRIJPelijke MANIER VERSLAAN

De Europese Unie is niet ontworpen op basis van een specifiek plan. Het is een product van historische en politieke omstandigheden. Als het resultaat van een delicaat evenwicht geassocieerd met een reeks compromissen tussen zeer verschillende nationale realiteiten, heeft de EU heel complexe structuren.

Het klassieke stappenplan voor de creatie van een EU-wet verloopt als volgt:

Op haar eigen initiatief of op initiatief van de Raad of het Parlement van de Unie, stelt de Europese Commissie een wetsontwerp voor dat zal worden goedgekeurd via de medebeslissingsprocedure (gezamenlijk door het Parlement en de Raad) of via een eenvoudig raadgevingsproces (waardoor de Raad haar goedkeuring kan verlenen zonder instemming van het Parlement, dat wel tijdig dient geraadpleegd te worden).

De medebeslissingsprocedure wordt toegepast voor het merendeel van de sectoren waar de EU actief is en waar de nationale soevereiniteit tegenwoordig het beperktst is. Het raadplegingsproces wordt aangewend in de weinige domeinen (zoals belastingen, buitenlands- en veiligheidsbeleid en grondwettelijke aangelegenheden) waar het grootste deel van de macht nog steeds in handen is van de afzonderlijke lidstaten.

Een overzicht van het besluitvormingsmechanisme toont de verdeling van de bevoegdheden op EU-niveau over de verschillende actoren en het belang van die actoren tijdens de verscheidene stadia van het proces. Allen zijn ze potentieel prima journalistieke bronnen:

Fase 1 De voorbereidingen komen tot stand via formele en informele openbare raadplegingen in verschillende vormen (bilaterale hoorzittingen, conferenties, internetenquêtes, enz.). Externe stakeholders (vertegenwoordigers uit het maatschappelijke middenveld, de industrie, de academische wereld en onderzoeksinstituten, de media, enz.) worden samengebracht. Gebruikte tools zijn groen- (met ideeën als stof tot nadenken) en witboeken (met concrete voorstellen).

Fase 2 Tussen en binnen de relevante directoraten-generaal van de Europese Commissie vinden intern informele en formele discussies plaats (inter- en intradiensten). Daarna worden de discussies uitgebreid naar belangengroeperingen en deskundigen van de nationale ministeries.

Fase 3 Effectmetingen worden geïntegreerd in het proces en het interdienstenoverleg wordt geïntensifieerd en uitgebreid naar de kabinetsleden van de Commissie. De ontwerpvoorstellen worden steeds ‘politieker’.

Fase 4 De Europese Commissie presenteert een formeel wetsvoorstel.

Fase 5 Tegen deze tijd is het voorstel in de handen van zowel de Europese Raad als het Europees Parlement. Elk van deze twee wetgevende organen doet zijn “huiswerk” door het commissievoorstel te analyseren:

Bij de raad, gaat het voorstel van de betrokken technische werkgroepen over naar COREPER (de 27 nationale afgevaardigden/ambassadeurs voor de EU). Na intense technische en politieke onderhandelingen tussen de nationale regeringen wordt het voorstel goedgekeurd door de 27 ministers..

Ondertussen, **in the Parlement**, wordt het commissievoorstel aangevuld met de inbreng van de verschillende politieke groeperingen en de gespecialiseerde parlementaire commissies. Na onderwerping aan een finale onderhandelingsronde, wordt het wetsvoorstel goedgekeurd in een plenaire vergadering. Indien nodig, vinden er verzoeningsonderhandelingen plaats tussen de Raad en de EU-vergadering alvorens een politiek akkoord wordt bereikt.

De stappen van de gewone wetgevingsprocedure worden hier in detail uitgelegd: http://ec.europa.eu/codecision/stepbystep/text/index_en.htm

De bijbehorende grafiek is hier terug te vinden: http://ec.europa.eu/codecision/stepbystep/diagram_en.htm

DEEL 1

EUROPA HELDER

POLITIEK KADER/OVERZICHT

de EU is een uniek politiek systeem tussen federale en intergouvernementele organismen waar de bevoegdheden worden verdeeld over verschillende lagen – de Commissie, het Parlement en het vertegenwoordigende orgaan van de lidstaten (de Raad van de Ministers). Deze actoren moeten samenwerken en optreden als partners bij het opstellen, aannemen, implementeren en doorvoeren van de wetgeving.

Lidstaten worden ook vertegenwoordigd door de Europese Raad, de hoogste instantie van de Europese Unie, samengesteld uit de verschillende staatshoofden en/of regeringsleiders. De nationale autoriteiten nemen niet deel aan het dagdagelijkse bestuur in de EU. In tegenstelling tot hun ministers hebben ze geen wetgevende rol, maar ze zetten de toon door het aanbrengen van politieke richtlijnen die het trio Commissie-Parlement-Raad machtigen.

De EU is een stap-voor-stap constructie met een steeds groeiend aantal lidstaten en bevoegdheden. Het steunt op een systeem van “checks and balances”, een machtsevenwicht, waarbij het Parlement en de Raad van Ministers de Commissie controleren (het team van commissarissen kan worden afgezet door het Parlement) en de Commissie, althans gedeeltelijk, de lidstaten controleert (de wijze waarop EU-fondsen worden uitgegeven en de omzetting van de EU-wetgeving). De Rekenkamer controleert de drie leden van de institutionele driehoek (Commissie, Parlement, Raad). Het Europese Gerechtshof en de Europese Centrale Bank hebben het laatste woord op hun eigen werkterrein. De EU-verdragen begrenzen de werkzaamheden. De leiders van de EU houden politiek toezicht op de totaalstructuur. De

geraffineerde machtsdeling van de EU zorgt niet automatisch voor een tegenstelling tussen Brussel en de lidstaten.

Docenten kunnen de studenten doorheen het politieke systeem van de EU leiden door de volgende vragen te stellen en te beantwoorden:

Hoe wordt een EU-wetgeving opgesteld?

In welke stadia van het wetgevende proces worden burgers en belangengroeperingen betrokken bij de discussies?

Wie controleert de implementatie van de wetgeving?

De EU-instellingen: het is goed aandacht te hebben voor de sterktes en limieten van de EU-instellingen. Wijs ook op alle voornaamste spelers van het systeem, waarin permanente onderhandeling wordt aangedreven door wisselende voorzitterschappen van de Raad en door de Europese Commissie. Onderhandelingen vinden plaats tussen zowel de nationale regeringen als tussen de lidstaten en het Europese Parlement.

De Commissie, het uitvoerende orgaan, is initiatiefnemer van de EU-wetten en de behoeder van Europese belangen. Het Gerechtshof is de bron van de EU-jurisprudentie.

Met hun duizenden functionarissen, sommige gestationeerd in de EU-hoofdsteden en tewerkgesteld in de tientallen EU-agentschappen, zijn de Europese instellingen grote informanten voor voorbije en huidige journalistieke kwesties

Hoe haal je relevante gegevens uit de enorme hoeveelheid ruw materiaal?

TOEGANG TOT INFORMATIE EN EXPERTISE

Regels van de adviescomités: het zijn er bijna 1000 en ze bepalen hoe de lidstaten de uitvoerende bevoegdheden van de EC controleren. Dit betekent dat EU-instellingen steunen op stakeholders (voornamelijk economische, sociale organisaties en federaties) en nationale experts via een raadplegingsprocedure die is ingevoerd door de Commissie en de Raad over een ruim gamma aan kwesties.

Hun samenstelling is slechts deels publiek. De technische expertise van hun leden is soms zeer nuttig voor het werk van de journalist.

Gevestigd in de Europese hoofdsteden, zijn de nationale deskundigen die in één van deze adviescomités zetelen en regelmatig in Brussel samenkomen, informatieverspreiders voor de nationale mediaprofessionals vanaf de eerste fases in het wetgevende proces.

Een gelijkaardige rol wordt vervuld door de leden van het Europese Comité van de Regio's (COR), waar Europese regionale autoriteiten in Brussel verzamelen om hun visie weer te geven op thema's gerelateerd aan hun competenties thuis. Er is het Economische en Sociale Comité van de EU (EESC), waar Europese arbeiders en bedienden regelmatig in Brussel vergaderen en een positie innemen inzake het socio-economische beleid. In beide gevallen gaat het om raadgevende organen voor Commissie én Raad. Daarbij leveren de leden van de werkgroepen van de COR en de EESC gedegen achtergrond- en technische informatie voor journalisten in het thuisland.

IN HET LESLOKAAL

Wijs studenten op het supranationale systeem van de EU en haar democratische controlemechanismen, van medebeslissing tot vrijwillig gedeelde soevereiniteit. Gebruik de enorme variëteit aan schema's die al beschikbaar zijn op het internet of in gedrukte werken.

Onafhankelijk van het gekozen lesmateriaal, moeten docenten ervoor zorgen dat studenten concrete antwoorden verkrijgen op de volgende basisvragen, die allen zijn terug te vinden in het **Verdrag van de Europese Unie:**

- Wat zijn de mijlpalen op de weg naar Europese integratie (verleden, heden, toekomst)?
- Hoe wordt de EU geleid en door welke regerende instellingen? Door welke procedures wordt ze gestuurd? Welke soorten wetten heeft ze?
- Hoeveel geld is er om de EU te leiden? (Leg uitgaven en inkomsten uit.)
- Wat hebben de lidstaten gemeen? Welke waarden en normen delen ze?
- Wat zijn de politieke, economische, sociale en culturele objectieven van de EU?
- Welke plaats kan de EU in de wereld innemen?
- Hoe staat het met de huidige situatie van de EU en hoe zou die zich in de toekomst moeten ontwikkelen?
- Waar begint en eindigt de EU?
- Wat zijn de agenda's van de mainstream politieke machten?

Deze vragen zullen docenten en studenten motiveren het EU-raamwerk door te nemen en de

belangrijkste kenmerken ervan te bestuderen.

De selectie van thema's is geen doel op zich. Het is een middel om Europa begrijpelijker te maken. De keuze van de invalshoek zal afhankelijk zijn van de lokale context: de dichtstbijzijnde voor iedere gemeenschap, elke journalistieke onderwijsinstelling.

Hierna is het interessant volgende onderwerpen te behandelen:

- de vernieuwingen van de huidige EU-conventie (het Lissabonverdrag)
- de meest emblematische en gewichtige beleidsdomeinen en -werkmiddelen, zonder de meest prominente terreinen waar de EU optreedt als wereldspeler te vergeten: Euro, globaal bestuur (G-8, G-20, VN, enz.), klimaatverandering.. ■

DEEL 2 CONCREET EUROPA DE LINK TUSSEN DE LOKALE ZORGEN VAN MENSEN EN DE EU

Onafhankelijk van de behandeling van de Europese/internationale of nationale/lokale aangelegenheden, moeten in lessen of workshops Europese journalistiek de algemene en beproefde journalistieke vragen worden toegepast: wie, wat, waar, wanneer, hoe en waarom? Deze handleiding wendt deze journalistieke aanpak aan om de concrete implicaties van de EU-beslissingen op echte mensen, op lokale, regionale en nationale gemeenschappen te onderlijnen.

Om de concurrentiepositie in het medialandschap te behouden, moeten journalisten voortdurend anticiperen op EU-beslissingen – een moeilijke opdracht voor iedere mediaprofessional maar een nog zwaardere taak voor wie niet in de grote steden gevestigd is.

De informatiestromen tussen Brussel en de Europese periferie zijn redelijk onregelmatig. Lokale en regionale journalisten vertrouwen in grote mate op de nationale en regionale deskundigen (publiek en privaat, politiek/staatskundig/ambtelijk, ngo-medewerkers, socio-economische agenten) die dichter bij hen staan.

Hetzelfde scenario doet zich voor wanneer lokale verslaggevers de Europese instellingen met de lokale realiteit moeten confronteren. Door de complexiteit van de EU (haar gedeelde bevoegdheden) en de traagheid van het besluitvormingsproces, besteden de journalisten een hoop tijd (dagen, weken, maanden, zelfs jaren) aan de betreffende onderwerpen. De meest controversiële zullen meer dan waarschijnlijk meermaals bovenaan de agenda komen.

Reporters van het nationale/regionale niveau die worstelen om nieuwe verhalen of invalshoeken te vinden in steeds dezelfde, repetitieve maar belangrijke kwesties en te kampen hebben met een gebrek aan expertise over Europese aangelegenheden, wenden zich vaak tot de meer toegankelijke deskundigen alvorens contact op te nemen met afgezonderde EU-ambtenaren.

Lokale deskundigen en actoren die professioneel verbonden zijn met het EU-beleid en haar instellingen zijn beter geplaatst om journalisten in te lichten over de directe implicaties van de EU-beslissingen op het lokale niveau.

Dit kan uiteraard niet genegeerd worden door de journalistieke scholen.

Docenten kunnen daarom hun studenten aanraden om:

- In gedachte te houden dat de complexiteit van de EU weerspiegeld wordt in het naast elkaar bestaan van 27 culturen, 27 geschiedenissen en 23 talen
- Europa te verslaan vanuit het lokale perspectief zelfs voor er EU-besluiten worden genomen
- Zich altijd af te vragen welke financiële, economische en sociale gevolgen een EU-besluit heeft op het lokale niveau
- De praktische uitdagingen van de EU-wetgeving aan te tonen, de tegenstellingen te benadrukken, de argumenten “voor” en “tegen” te bespreken
- Een nieuwsverhaal in te leiden met een lokale gebeurtenis en dit te gebruiken als illustratie van wat zich op het Europese toneel afspeelt (en vice versa)
- Te vermelden wat andere EU-regio's ondernemen en hoe ze eenzelfde probleem oplossen
- De praktische en lokale impact aan te tonen van Europees gefinancierde projecten
- De verschillende posities en belangen van de verscheidene stakeholders en actoren, lobby's, politieke groeperingen, economische en sociale organisaties
- Die allen de perceptie van het Europese publiek trachten te beïnvloeden – duidelijk te identificeren
- Systematische vergelijkingen te maken tussen de EU-landen onderling en met niet-EU landen. Geschiedenis en aardrijkskunde zijn onontbeerlijke hulpinstrumenten om de Europese functies te bevatten.

DEEL 2 CONCREET EUROPA

SUGGESTIES VOOR DOCENTEN

- Lezingen, vraag-en-antwoord, PowerPoint, Prezi, debat en brainstorming. Uitwisseling van ideeën aanmoedigen om de zin van een Europese Unie collectief ter discussie te stellen. “Heeft dit allemaal wel zin? Hebben we dit nodig? Waarom?”
- Jargon doorbrekende oefeningen, het tussen de lijnen lezen, doorgaan tot de essentie, zullen de weg openen tot de selectie van relevante informatie
- Door middel van een methode gebaseerd op kritisch denken, moeten de studenten een aantal van de volgende stappen doorlopen:
 - Bestudering van verschillende stellingen van een bepaald probleem dat uit de EU-agenda werd geplukt; identificeren van de verschillende belangen die op het spel staan (bijvoorbeeld de banksector en hoofdaandeelhouders tegenover werknemers en consumenten)
 - Vergelijking van de oplossingen die werden voorgesteld door alle actoren (nationale overheden, industrie, vakbonden, politieke partijen, enz.)
 - Voorbeschouwende en kritische evaluatie van de draagwijdte van een specifieke verwezenlijking van de EU
 - Zelfs nog belangrijker: zich afvragen wie het meest en het minst baat heeft bij EU-beslissingen
 - Case studies en vragenuurtjes helpen om de EU-wetgeving uit te leggen: richtlijnen, verordeningen, besluiten, aanbevelingen, mededelingen. Maar ook de niet-bindende wettelijke materies: vrijwillige gedragscodes, industriële overeenkomsten, benchmarking, standaardisatie en de sociale verantwoordelijkheid van bedrijven
- Het gebruik van de online video-uitzendingen

van Europe By Satellite is gratis en een gemakkelijke manier om de persconferenties van de Europese Commissie en het Europese Parlement live te bekijken, wat de studenten fris en nieuw analyse materiaal aanlevert in het leslokaal

Voorafgaand aan elke discussie in de klas, moeten docenten hun studenten ertoe verplichten zoveel mogelijk onderzoek- en nieuwsartikels over relevante onderwerpen kritisch en systematisch te lezen. Het mediaonderzoek wordt best uitgebreid naar de buitenlandse pers. Alle soorten aanvullende bronnen (zie de lijst met links hieronder) dienen te worden geconsulteerd.

Kennis- en interpretatieve vaardigheden kunnen worden gestimuleerd door studenten te vragen om binnen een bepaalde tijdspanne de grote nieuwskoppen te volgen en de belangrijkste onderwerpen in het Europees gerelateerde nieuws op te merken.

Een andere nuttige oefening: kwesties identificeren die beter op een nationaal en lokaal niveau worden behandeld, dan wel het best worden aangepakt in samenwerking met EU-partners.

Groepen studenten kunnen elk één onderwerp kiezen, beschrijven hoe verschillend dit wordt behandeld in twee of drie landen, de doelen van de nationale regeringen bij de aanpak van het probleem identificeren en uiteindelijk de huidige stand van zaken op EU-niveau presenteren.

Regelmatige discussies over actuele/recente gebeurtenissen die relevant zijn voor de EU worden sterk aanbevolen. Case studies kunnen het vertrekpunt vormen van de groepsdiscussies en/of groeps- of individuele opdrachten (na een aantal sessies kan studenten worden gevraagd een onderwerp te kiezen dat ze van naderbij zullen volgen, individueel of in kleine groepen. Ze kunnen worden geëvalueerd wanneer ze hun conclusies voorstellen).

Op dit punt kunnen de docenten twee vragen stellen:

- **Wat is de rol van de EU, wat is haar toegevoegde waarde?**

- **Geeft de berichtgeving door de media een accuraat beeld van de verschillende rollen van de nationale regeringen en Europese instituties?**

Wie verslag uitbrengt over de EU zou nooit mogen vergeten de link te leggen tussen de Europese en de nationale belangen.

Het “algemene belang” eis verbonden met de thema’s die belangrijk zijn voor een meerderheid van de lidstaten (LS), of een groep LS, of het geheel van de EU-27. Waarschijnlijk komen we hier in aanraking met de beweegredenen waarom ze tot de club toetraden. Het “nationale belang” dat specifiek is voor elk EU land, heeft vaak – maar niet altijd – het potentieel om hoogoplopende conflicten tussen de lidstaten te veroorzaken.

Erg belangrijk zijn lessen over de uitdagingen van EU-verslaggeving en de analyse van beproefde voorbeelden van berichtgeving over de EU. In een volgende fase produceren de studenten zelf artikels/audio/video/online content over EU-aangelegenheden.

Vanuit onze ervaring kunnen we zeggen dat identificatie van mogelijke stukken voor klassikale virtuele kranten, selectie van content en onderzoek van een EU-evenement of probleem vanuit verschillende standpunten, zeer populaire activiteiten zijn onder de studenten.

ANDERE GETESTE FORMULES

- Surfen op het web: studenten moeten ruw bronnenmateriaal over de EU zoeken en verzamelen en nagaan of deze bronnen wel correct zijn (wie stelde de informatie op?)
- Werken als een journalist, interviews afnemen om de techniek onder de knie te krijgen

- Websites en databanken ontdekken om een online langeafstandssamenwerking op te zetten

- Inzicht verwerven in de vele rollen en vormen van het debat over Europese aangelegenheden (belichting/analyse van een echt debat met tegensrijdige visies); samenwerking tussen studenten in het zoeken naar argumenten voor en tegen; onderzoek van een voorbeelddebat vanuit verschillende invalshoeken

- Wanneer hen wordt gevraagd actuele gebeurtenissen te doorgronden, analyseren en bespreken studenten een nieuwsitem tijdens een geleide discussie in de les – als opdracht kunnen de studenten een lijst met nieuwsfeiten voorbereiden die geschikt zijn voor groepsbespreking

- Interpretatie van gebeurtenissen en berichtgeving in het nieuws en de rol van woordvoerders en verslaggevers; bestuderen van de rol van degenen die het nieuws brengen

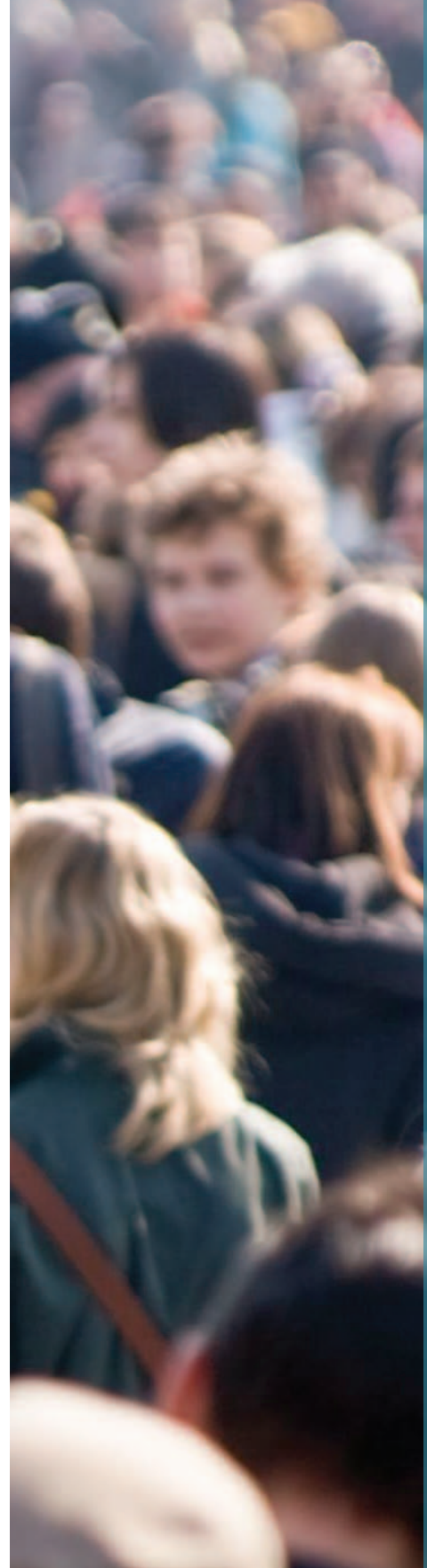
NOG ENKELE TIPS VAN DOCENTEN

- Er is meer dan één waarheid
- Iedereen heeft zijn eigen agenda
- Historische gevoeligheden zijn in het spel
- Controleer de tegenstellingen
- Maak een onderscheid tussen formeel en informeel nieuws
- EU-aangelegenheden zijn niet enkel institutioneel
- Identificeer eerst de verschillende spelers alvorens een Europees verhaal vanuit de diverse standpunten te schrijven
- Vertrouw niet op iemands waarheid maar kijk eerder naar de algemene tendensen
- Vind de onderliggende politieke boodschap – zoek naar het on gezegde:

wat drijft de EU? Wie drijft welke thema’s door op de EU-agenda? Wat is de positie van de lidstaten?

MEER GOEDE PRAKTIJKEN OM DOOR TE GEVEN AAN DE STUDENTEN

- Gebruik directe citaten uit de EU-bron
- Verwijs naar andere onderzoeksresultaten, leg de tegenstellingen bloot
- Houd een lijst of een databank bij van de EU-organisaties
- Blijf verbonden met EU-bronnen – schrijf je in voor de nieuwsbrieven van relevante organisaties, waaronder communicatieverantwoordelijken van ngo's, dit zijn vaak trouwe contacten
- Controleer statistieken en ander onderzoek minstens tweemaal
- Wanneer je drukbezette mensen interviewt via e-mail, herinner hen dan aan je deadline
- Vraag je EU-bronnen om goedkeuring om hun identiteitsgegevens te gebruiken
- Ontwikkel een interesse voor een bepaald onderwerp en maak er je expertise van
- Maak gebruik van statistieken, opiniestukken en studies ■

DEEL 3 EUROPA IN DEBAT HET VINDEN EN PRESENTEREN VAN KWESTIES DIE DE EU AANBELANGEN

Studenten zouden moeten leren wat de bekende Vlaamse EU-verslaggever Rob Heirbaut ooit zei: “Iedereen die wil weten wat er binnen twee jaar op de nationale agenda staat moet nu naar Europa kijken. Iedereen die het hedendaagse lokale debat wil begrijpen, moet weten wat hierover vooraf gezegd is in Europa.”

WAT DOET DE EU EN WAAROM? WAT IS DE MISSIE VAN DE EU, WAAROM IS ZE GECREËERD EN HOE IS ZE ONTSTAAN?

Burgers hebben het recht en de plicht om de prestaties van hun vertegenwoordigers zo goed mogelijk te beoordelen. Hoe kunnen burgers zich over hun eigen heden en toekomst uitspreken wanneer ze niet weten hoe het Europese besluitvormingsmechanisme en het Europese sociale en economische model werkt en hoe het hun leven beïnvloedt?

Omwille van democratische en pedagogische redenen, moet Europa een menselijk gezicht krijgen. De enige mogelijke manier om dit te doen is door onszelf, docenten en studenten, in de positie van bevoorrechte getuigen te plaatsen, zonder vooringenomenheid, als eerlijke tussenpersonen met een bemiddelende rol tussen de boven- en onderkant van het Europese maatschappelijke middenveld.

Debat bevordert Europees burgerschap en een beter inzicht in de andere EU-landen, voor, na en tijdens de goedkeuring van EU-beslissingen.

Het gebruik van een conflict door middel van een vergelijkende benadering is een manier om deel te nemen aan een debat: hoe werkt dit in de andere lidstaten? Hoe worden Europese vraagstukken waargenomen in andere Europese regio's?

Ons werkterrein, het steeds in opbouw zijnde politieke Europa, is constant in beweging.

Elke dag geven Europese wetten en Europese politieke akkoorden gestalte aan een geïntegreerd, zwaar politiek Europa. Tegelijkertijd is deze unieke politieke unie van onafhankelijke staten onderhevig aan redelijk wat interne tegenstellingen.

In tegenstelling tot de individuele landen, zal dit convergente Europa in opbouw muteren in verschillende nieuwe vormen wanneer de realiteit dit oplegt en lidstaten dit zo willen. Europese overheden en burgers kunnen op elk gewenst moment beslissen om hun samenwerking stop te zetten. Het beeld van een groep staten die het slachtoffer zijn van een losgeslagen bureaucratisch monster is een meer dan overdreven karikatuur.

Een waarachtige journalistieke aanpak kan niet ontkennen dat gedeelde nationale soevereiniteit rechten en plichten met zich meebrengt voor elk lid van de “club”. Individuele staten of Brusselse instellingen hebben niet het monopolie op politieke verantwoordelijkheid en democratische aansprakelijkheid.

In het licht van een probleem dat vraagt om een collectieve oplossing, zoekt de EU naar een Europees antwoord. Dan maakt het probleemoplossende proces plaats voor een creatieve spanning tussen politici, instellingen, technocraten, sociale en bedrijfsdivisies uit diverse landen en sectoren, waarvoor journalisten bijzonder aandachtig moeten voor zijn.

Gemeenschappelijke akkoorden worden vaak gesloten na harde en lange onderhandelingen. Er kan een consensus worden bereikt via formele stemmingen en procedures, of eerder op informele wijze via de regel van de kleinste gemene deler, peer review of scoreboards van beproefde praktijken.

Dit alles heeft een multiplicatoreffect op de taken van de journalist.

DEEL 3 EUROPA IN DEBAT

We moeten rekening houden met de beperkte ruimte voor de nationale regeringen om te bereiken wat ze hopen en willen op Europees niveau. Succes is niet enkel afhankelijk van diplomatieke vaardigheden en de macht om beslissingen te beïnvloeden. Het hangt heel erg af van de Europese conjunctuur en omstandigheden op een gegeven moment in de geschiedenis.

Geen enkele beoordeling van EU-besluiten kan de uitdagingen van de Unie negeren: **interne** (bescherming van de burger, consumenten, belastingbetalers, arbeiders, economie, munteenheid, sociaal Europa, onderzoek, milieu) **en externe** (grenzen, immigratie, veiligheid, energie, ontwikkelingssamenwerking, enz).

Op dit moment (september 2011) zijn de **controversiële thema's op de EU-agenda:**

- Immigratie – Schengen – de opkomst van het populisme.
- hoe een evenwicht vinden tussen de vrije markt/bedrijfsbelangen en het algemene/publieke belang?
- regulering versus deregulering - is de EU toegewijd aan duurzame ontwikkeling?
- wat houdt de Europese sociale markteconomie in?
- wat doet de EU al dan niet om een economische en financiële crisis te voorkomen?
- opkomende kritiek op de neoliberale houding van de EU.

Enkele belangrijke EU-beleidsdomeinen: concurrentie, interne markt, landbouw, milieu, gezondheid, voedselveiligheid, energie/klimaatveranderingsstrategieën, economische

en monetaire unie, economisch bestuur, justitie en binnenlandse Zaken, buitenlands en veiligheidsbeleid.

Europe kent een variabele politieke topografie. In sommige domeinen waarin lidstaten en de Unie de macht delen, hebben regeringen de keuze of ze binnen of buiten het gemeenschappelijke kader blijven. Interessant zijn klasdiscussies over onderwerpen zoals de euro en vrij verkeer van personen: groepen van lidstaten beslisten op deze gebieden hun samenwerking te verdiepen (ook al hadden hun beslissingen ook gevolgen voor de overige partners).

Verrijkend is een zorgvuldige analyse van de achterliggende redenen voor door landen onderhandelde opt-outs of derogaties (vrijwillige uitsluiting van een project). Even interessant is de studie van landen die ernaar streven toe te treden tot de “avant-gardegroepen” maar hiertoe niet in staat zijn wegens een gebrek aan voorbereiding.

Beide situaties bieden docenten geweldig materiaal om de subtiliteiten van Europa uit te leggen. ■

PRAKTISCHE OEFENINGEN EN HULPMIDDELEN

Studenten journalistiek moeten de rijke informatie verkennen die door een hele waaier van bronnen wordt aangeboden: Europees, nationaal, regionaal, politieke groeperingen, professionele associaties, een direct Europees netwerk, Europese deskundigen en adviseurs uit de ministeries.

DE OFFICIËLE EU-BRONNEN

De officiële EU-bronnen: Commissie, dienst van woordvoerders, leden en politiek personeel van het Europees Parlement, diplomaten, Raad, roterende voorzitterschappen, Gerechtshof, persdiensten, algemene EU-agentschappen, Eurobarometer. Speciale aandacht verdient Eurostat (de Europese organisatie die statistieken verzamelt van de EU-27 lidstaten, direct afhankelijk van de Europese Commissie; Eurostat bevat uitstekende databanken die beschikbaar zijn voor journalisten, onderzoekers, studenten en het publiek)

Om onafhankelijk te werken en afstand te bewaren tegenover de officiële EU-communicatie en propaganda is het essentieel om kennis te vergaren over de niet-institutionele bronnen.

Niet-institutionele bronnen: ngo's, industrie, lobbygroepen, buitenlandse pers, denktanks, culturele en politieke verenigingen, politieke partijen, vakbonden, professionele organisaties en netwerken.

Netwerken bevorderen de lokale uitwisseling en verspreiding van informatie over het hele Europese grondgebied, waardoor ontmoeting en interculturele kennis wordt gestimuleerd.

Cruciaal zijn lessen over de verschillende beschikbare EU-bronnen, over hoe ze zijn georganiseerd en wat hun potentiële macht is om de publieke opinie te manipuleren.

Een oefening om studenten te helpen relevante informatie van de officiële EU-communicatiekanalen te verkrijgen:

HET AANTAL LOBBYISTEN IN BRUSSEL WORDT GESCHAT OP 15000.

Vraag studenten om:

1) Te kijken naar <http://europa.eu/transparency-register/>, waar een lijst met alle geaccrediteerde lobbygroepen is terug te vinden

- Welke categorieën kan je onderscheiden? Nationale bedrijven? Multinationals? Sectorale/professionele verenigingen? Vakbonden? Ngo's? Politieke strekkingen?

- Welke categorie is het best gerepresenteerd?

- Vind een voorbeeld uit de media van waar en wanneer een groep een beleidsmaatregel heeft beïnvloed.

- Probeer één of meerdere lobbyisten te interviewen over hun werk en hoe ze trachten het beleid en de mediaberichtgeving te sturen.

2) Bekijk de REACH-richtlijn over chemicaliën, of de richtlijnen over chocolade of uitlaatgassen van wagens... Probeer erachter te komen welke verschillende groepen werden geconsulteerd en hoe ze de plannen van de EC op de een of andere manier hebben kunnen beïnvloeden (en zelfs veranderen).

3) Pas dezelfde oefening toe op de zogenaamde Bolkesteinrichtlijn (de richtlijn over diensten in de interne markt).

Er mag best veel aandacht gaan naar een bespreking van de werkwijzen van EU-journalisten: hoe zij hun

PRAKTISCHE OEFENINGEN EN HULPMIDDELEN

agenda opstellen, prioriteiten stellen, selecteren, snel en betrouwbaar werken.

MEER PRAKTISCHE TIPS

- Om je publiek vast te houden: wees al in de eerste paragraaf duidelijk over de focus van het artikel - duid het meest nieuwswaardige aspect aan in de kop van het artikel
- Leg de terminologie van specialisten uit
- Wees selectief: EU-documenten bevatten vaak verschillende elementen om te verkennen. Het is beter om er slechts twee of drie te kiezen en ze tot in de details uit te leggen.
- Gebruik kaarten, grafieken en andere documenten om je reportage te onderbouwen
- Probeer een originele invalshoek te vinden
- Kijk ook naar andere instellingen en niet enkel naar de drie belangrijkste
- Probeer een portret te gebruiken om de nadruk te leggen op de menselijke dimensie en de emotie (de impact op het publiek). Op die manier stel je Europa levendiger voor
- Beklemtoon tegenstellingen
- Debatteer over de argumenten pro en contra
- Blik terug op de scharniermomenten in de Europese geschiedenis en de waarden die Europa gestalte geven
- Bekijk het EU-budget en de structuur van de financiële middelen:
 - 1) probeer de belangrijkste politieke prioriteiten te identificeren

2) bespreek welke uitdagingen en problemen de politieke keuzes verklaren die tot uiting komen in het budgettaire kader

3) bespreek toekomstige ontwikkelingen door de financiële perspectieven (het meerjarenbudget) in het debat te brengen.

PRAKTISCHE PROJECTEN OM STUDENTEN BIJ ECHTE MIDIAOEFENINGEN TE BETREKKEN

Om de beperkte actieradius van de nationale staten en de rol van de EU te illustreren, introduceert men een specifiek thema of probleem dat al werd aangepakt door de EU. Na identificatie van het Europese beleid, moeten de studenten erachter komen of de Europese oplossing al dan niet de beste was.

HET EUROPESE BESLUITVORMINGSPROCES – EEN SIMULATIEOEFENING VAN DE RAAD VAN MINISTERS

Howest, de Hogeschool West-Vlaanderen, werkt voor dit project samen met de Vlaamse Ryckeveldstichting. In deze oefening kiezen de studenten een onderwerp dat het thema van een speciaal gesimuleerde bijeenkomst van de Raad van Ministers zal worden. De studenten zullen eerst worden geïnformeerd over de rol die ze dienen in te vullen. Een student zal worden aangeduid als voorzitter van de Raad en zal de vergadering leiden. De andere studenten representeren de verschillende landen binnen de EU. Maar er zijn ook vertegenwoordigers uit het Europese Parlement en van lobbygroeperingen.

Twee weken voor de simulatie krijgen alle studenten een geïndividualiseerd dossier met algemene informatie over de partij of het land dat ze vertegenwoordigen en de globale standpunten van het land of de organisatie over het gekozen thema. Met deze informatie in het achterhoofd, moet de student zich voorbereiden op de dag van het debat door extra informatie te verzamelen, te contextualiseren en het te standpunt kiezen dat hij of zij zal innemen ten opzichte van het voorstel.

Op de dag van de simulatieoefening worden de studenten rondgeleid in het Europees Parlement en ontmoeten ze een Europees parlements lid dat zich met de gekozen materie bezighoudt. Dit gebeurt in een echte vergaderzaal in één van de Europese instituties (bijvoorbeeld het Europees Parlement of de Europese Commissie in België).

Na een inleidende ronde, moet elke partij zijn eigen positie in het voorstel presenteren en verdedigen. De discussierondes worden gevolgd door stemmingen, waarbij de grotere landen meer gewicht in de schaal kunnen leggen dan de kleinere landen. De zitting kan zelfs meerdere malen worden geschorst, om feedback te vragen aan adviseurs of om in de wandelgangen een basis te leggen voor nieuwe allianties of compromissen.

Docenten zijn er om te observeren, bij te sturen en te evalueren. Het resultaat van het proces is een aangenomen tekst, die genoeg stemmen achter zich krijgt om te kunnen doorvoeren. In dit besluitvormingsproces spelen ook de nieuwe media een rol, voor, tijdens en na de simulatiedag. Er kunnen bijvoorbeeld opmerkingen worden gepost op Facebook, “waarnemers” tweeten of lekken informatie tijdens de onderhandelingen, en de eindresultaten, foto’s en persberichten worden achteraf gepubliceerd.

HET EUROPESE BESLUITVORMINGSPROCES – HET PROJECT EUROJOURNALISTIEK VAN HOWEST

Studenten krijgen een officiële persaccreditatie voor het Europees Parlement in Straatsburg. Gedurende een week, wanneer de plenaire vergadering plaatsvindt, zullen ze verslag uitbrengen voor radio, televisie en de geschreven pers. Radio- en televisiereportages worden uitgezonden via Quindo, het medialab van Howest, artikels worden gebundeld in een speciale bijlage van het veel gelezen weekblad *Krant van West-Vlaanderen*. De studenten worden bijgestaan door een geaccrediteerde journalist voor Europese aangelegenheden. Vier weken voor de reis naar Straatsburg, krijgen de studenten allerlei persberichten, nota’s en informatie te verwerken. Hun taak is om deze te interpreteren, te selecteren, mensen te kiezen die ze willen interviewen en afspraken te maken.

BRONNEN KIEZEN

Oefening 1: interview bekende Europese journalisten. Kies ze uit de radio- of televisiewereld, uit de geschreven pers en de online media en vergelijk hun werkwijzen. Welke bronnen kiezen ze? Hoe hebben ze hun netwerk opgebouwd? Wat is de gebruikelijke manier van werken en welke regels moet een EU-journalist volgen? En zijn er ook informele regels? Wat is het verschil met andere branches binnen de journalistiek en verslaggeving?

Oefening 2: zoek de Europese parlementariërs van jouw land. Kies een thema en zoek uit welk parlements lid jouw meest interessante bron zou kunnen zijn. Relevante selectiecriteria kunnen zijn: ideologie, onderwerp (van welke commissie

is hij/zij lid?), regio (wanneer je werkt voor een regionale krant, kan het interessant zijn uit te zoeken welke Europese kwesties relevant zijn voor jouw werkgebied).

DIVERSITEIT, EU-STEMMINGEN EN KIJKEN NAAR DE TIJDSLIJN

Oefening 1: Votewatch is een onafhankelijke website waar je alle activiteiten, standpunten en het stemgedrag van de individuele parlementsleden en politieke groepen kan terugvinden. Deze site kunnen studenten raadplegen om het stemgedrag en de publieke uitspraken van een Europees parlements lid te vergelijken.

Oefening 2: Vind enkele goede, onafhankelijke website uit je eigen land die een kritisch, gebalanceerd en diepgaand inzicht geven in de Europese beleidsvorming. Hoe heb je deze sites gevonden? Wie zijn de eigenaars en de redacteurs? Wat zijn hun objectieven? Wat zijn de positieve en negatieve aspecten van hun aanpak?

Oefening 3: Studenten moeten op regelmatige basis de Europese politieke tijdslijnen bekijken en op basis daarvan contacten leggen met relevante ngo's, belangengroepen en parlementsleden. Op die manier blijven ze op de hoogte van de evoluties in de actuele dossiers.

EVALUEER HET NIEUWS

Volg een krant, een nieuwsuitzending op televisie of een radionieuwsbulletin gedurende een week. Noteer elke keer de Europese nieuwsfeiten. Welk stadium binnen de besluitvormingsmechanismen werd er bereikt? Gaat het enkel om een suggestie van een drukingsgroep? Is er al een wetsvoorstel? Wie zit er achter het voorstel, de richtlijn of de verordening? Wordt het thema behandeld door het Parlement (welke fase of welke lezing is daar bereikt?), de Raad, de Commissie?

EVALUEER EEN RICHTLIJN

Beschrijf de totstandkoming van de Bolkesteinrichtlijn van de eerste draft tot de uiteindelijke tekst. Zoek in de archieven of en hoe journalisten van diverse media berichtten over elke stap in het besluitvormingsproces. Wat waren de voornaamste invalshoeken op de redacties?

EVALUEER ONDERHANDELINGEN

Neem het Europese politieke compromis over belasting en vrachtvervoer. Het compromis baant de weg om maatregelen te treffen die vervuilers laten betalen voor het gebruik van wegen. Externe kosten, zoals lucht- en geluidsvervuiling, zullen worden aangerekend. De minst vervuilende voertuigen zullen worden vrijgesteld van het eerste jaar van de belasting op luchtvervuiling, terwijl vrachtwagens in bergachtige gebieden meer zullen betalen.

Studenten zoeken in de (online) archieven naar EU-documenten, de berichtgeving in de pers, verklaringen van betrokken politieke groepen en organisaties. Wat wilden de verschillende belangengroepen in het begin? In welke mate is dit veranderd? Hoe werden de onderhandelingen in de media afgeschilderd en hoe werd het proces beïnvloed? Analyseer de nieuwsopvolging over het thema. (Bron: WDP, De Standaard, dinsdag 24 mei 2001.)

PEDAGOGISCHE MEDIAWEGENKAART NAAR DE EU

- 1) Kies een nieuwsartikel over een EU-gerelateerde kwestie
- 2) Vraag de studenten om dit te evalueren: wat is de nieuwswaarde van dit thema? Wat waren de redactionele richtlijnen van het team? Vind je het artikel interessant en genuanceerd vanuit het

standpunt van een Europese burger?

3) Stel een lijst samen van organisaties, agentschappen en instellingen uit jouw regio, van wie je meningen verwacht die aansluiten bij de politieke mainstream.

4) Vind een lijst met minstens 10 organisaties uit jouw regio die zelden worden gehoord in de media en die een kritische en opbouwende houding ten opzichte van het EU-beleid zouden kunnen hebben.

5) Vind een EU-thema dat voor jou relevant is maar dat slechts weinig wordt behandeld in de media. Schrijf een radiobulletin over dit thema, met soundbites van minstens drie personen.

CONFERENTIES VERSLAAN

Creëer on-the-spot simulatieoefeningen over het Europees Parlement. Cover een actueel nieuwsverhaal.

Gebruiken van gedeelde video's voor een persconferentie training

Vimeo is een "gemeenschap van creatievelingen die gepassioneerd zijn om de video's die ze maken te delen", aldus de website. Video's over Europees beleid kunnen worden ingezet voor persconferentietraining.

(<http://vimeo.com/>).

MEER SUGGESTIES VOOR STUDENTEN

1) Universiteits- of hogeschoolstudenten uit een lidstaat interviewen studenten aan een universiteit of hogeschool uit een andere lidstaat over hun standpunten over de EU. Ze zetten deze interviews online om een groeiende opiniebank te creëren. Studenten leren zo meer over de EU van andere studenten en leggen waardevolle contacten.

2) Studenten in elke lidstaat doen een opiniepeiling (voor tv en/of radio) bij mensen op de straat of via een online vragenlijst. De resultaten worden gepost op een website die voor alle studenten en docenten

toegankelijk is. Studenten coveren vervolgens verschillende aspecten van de resultaten.

3) Studenten vormen een groep met studenten uit een andere EU-lidstaat om een verhaal te onderzoeken dat beide landen en de EU als geheel aanbelangt. Ze gebruiken het gezamenlijk gevoerde onderzoek vervolgens om hun eigen onafhankelijk verhaal te schrijven.

Analyseer en produceer informatie vanuit verschillende invalshoeken

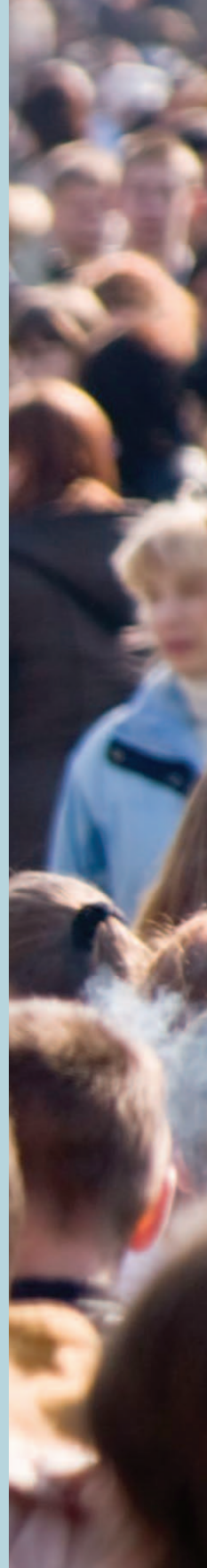
Studentengaan na water zich lokaal afspeelt: zoeken deskundigen of mensen uit het maatschappelijke middenveld en overstijgen de institutionele focus. Vaak zal een lokale contactpersoon meer dan wie ook een diepere betekenis kunnen geven aan een verhaal.

Zorg ervoor dat het lokale publiek geïnteresseerd blijft

Nieuwsverhalen moeten toegankelijk, nuttig, eerder specifiek dan abstract zijn om betekenisvol en interessant te zijn voor een lokaal publiek; focus op de ervaringen van mensen, hun gevoelens, hun indrukken, hun reacties. Bij overweging van al dan niet bruikbare informatie en wat onze luisteraar zal raken, moeten we proberen nieuwe informatie te produceren, eerder dan informatie van andere media over te nemen.

Zet de agenda, volg niet gewoon

Hoewel de Europese instellingen hoe dan ook de belangrijkste agendazetters zullen zijn, moeten studenten leren hoe ze deze agenda mee kunnen bepalen en nieuwe informatie kunnen vinden voor hun lokaal publiek. Dit betekent dat ze notulen moeten doorploegen, mensen moeten interviewen en nieuws moeten maken in plaats van het te volgen.

CASE STUDIES EN PROJECTEN

DE NOOD AAN KRITISCHE JOURNALISTIEK

In 2004 kondigde de toenmalige Belgische minister voor Consumentenzaken Freya Van den Bossche aan dat ze een nieuwe wetgeving zou introduceren. Ze zei dat voortaan een garantie van twee jaar op huishoudelijke apparaten zou gelden. De pers stelde dit voor als een belangrijke verwezenlijking van de minister. Wat niet werd vermeld, is dat het slechts ging om de implementatie van een Europese beslissing. Geen enkele journalist leek te beseffen dat België bij de invoering van de regel al drie jaar vertraging had opgelopen en een veroordeling van het Europese Gerechtshof riskeerde.

Politici zullen soms ook populaire maatregelen voorstellen waarvan ze weten dat deze niet mogelijk zijn onder de EU-wetgeving, zoals deze quote van een politicus tijdens het actualiteitenprogramma 'Nieuwsuur' op de Nederlandse televisie duidelijk aantoonde: "Nederland wil strengere regels over gezinshereniging: de minimumleeftijd van geïmporteerde bruiden moet worden opgetrokken tot 24 jaar en de binding die de immigranten met Nederland hebben moet worden getest." Het kabinet-Rutte wil de immigratiestroom dus beperken, maar dit is alleen mogelijk indien de EU-regels worden aangepast. Deze maatregelen kunnen niet worden veranderd door individuele lidstaten. Het initiatief moet komen van de EU-27. (Bron: <http://www.nieuwsuur.nl>, May 25, 2011)

HOLEBIRECHTEN EN DRUKKINGSGROEPEN

Organiseer een debat over de rechten van holebi's. Mochten lobbyorganisatie zoals ILGA-Europa

(de Europese afdeling van de Internationale Associatie voor Lesbiennes, Homo's, Bi-, Trans- en Interseksuelen) of een 'intergroup' in het Europese Parlement zich niet actief met deze materie hebben beziggehouden, dan zou er waarschijnlijk niets zijn bereikt in dit dossier. Laat de studenten nagaan of de volgende verwezenlijkingen al dan niet mogelijk zouden zijn geweest zonder druk van de belangengroepen: een toolkit om de toegang van holebi's tot alle mensenrechten te promoten en te beschermen - parlementaire resoluties tegen discriminatie en homofobie - de Internationale Dag tegen Homofobie die door alle grote Europese instellingen wordt gevierd (Bronnen en links: http://www.ilga-europe.org/home/guide/eu/lgbt_rights en <http://www.lgbt-ep.eu>)

'WAT EUROPA VOOR JE DOET' EN VERSLAGGEVING DICHTBIJ

Met de Europese verkiezingen van 2009 in zicht, maakte de Vlaamse publieke radiozender Radio 1 de reportagereeks 'Wat Europa voor je doet'. In plaats van Europese functionarissen te interviewen kozen de programmamakers verhalen van de straat, over Vlaamse dromen die werkelijkheid werden met de (financiële) hulp van Europa.

- In de eerste aflevering bezoekt de reporter een boerderij en zorgcentrum in het hinterland van Antwerpen, waar hij spreekt met een landbouwer en zijn vrouw, die, nadat de boer een nieuwe heup kreeg en het zware fysieke werk niet meer aankon, beslisten om kwetsbare jongeren tewerk te stellen op de boerderij.

- Aflevering twee gaat ook over een boerengezin, maar ditmaal in West-Vlaanderen. De hele familie werkt samen op dezelfde boerderij, maar de economische crisis maakt dat de traditionele teelt steeds moeilijker wordt. De boerderij werd daarom

uitgebreid met een kleine winkel, landbouwtoerisme en zelfs een golfterrein.

- In de derde aflevering volgt de reporter een priester in een Gentse arbeiderswijk met veel allochtonen. De priester ziet zichzelf meer als straathoekwerker dan als clericus. Hij gooide de deuren van zijn kerk wagenwijd open en organiseert interculturele ontmoetingen in de wijk.
- De laatste aflevering brengt ons naar Mechelen, waar een beekje, slechts 200 meter lang, weer werd opengelegd nadat het meer dan een eeuw was ingekapseld en aan het zicht onttrokken. Vandaag is het een ware trekpleister. (Bron: <http://www.radio1.be/category/vrije-trefwoorden/wat-europa-voor-je-doet>)

GLOBAL MILIEUBEWUST JOURNALISTIEK INITIATIEF (GEJI)

Dit is een samenwerkingsproject van vier Australische en vijf Europese universiteiten. Studenten die lokaal en globaal samenwerken, produceren stukken over de duurzaamheid van het milieu in de vorm van een wiki.

<http://www.acij.uts.edu.au/geji/index.html>

COMPARATIEVE EUROPESE JOURNALISTIEK

Het Reuters Institute for the Study of Journalism leidt een project waarbij de werkwijze van journalisten in verschillende Europese landen wordt onderzocht. Studenten kunnen worden aangemoedigd deel te nemen aan dergelijke projecten om meer te leren over elke Europese staat.

<http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/>

EU INTERACTIEF

Plaatsbezoeken voor studenten uit de EU, georganiseerd via Europese parlementsleden in de lidstaten of rechtstreeks via het Europese persbureau. Met de beschikbare financiële middelen kunnen de studenten de EU en de parlementsleden de universiteiten bezoeken.

EFFICIËNT TIJDSGEBRUIK

De looptijd van een cursus zorgt er vaak voor dat mensen niet voor een langere tijd aan een project kunnen werken. **Eur@dioNantes organiseert zijn werk zodanig dat reporters waardevolle stukken kunnen maken. Ze kunnen gebruikmaken van technieken als kleine peilingen en diepgaande discussies.**

Toen begin 2011 het systeem van een juryrechtbank werd overwogen in Frankrijk, kon een student twee weken lang onderzoeken welke Europese staten een dergelijk systeem al hadden doorgevoerd en welke resultaten dit had opgeleverd.

In een ander voorbeeld vertrok een Duitse student vanuit zijn eigen ervaring. Hij onderzocht waarom het nodig was grote borgsommen te storten om gebruik te maken van het gedeelde fietsensysteem in Nantes. Hij legde de link tussen het lokale niveau en Europa en contacteerde verkozenen, het bedrijf in kwestie en zijn bank in Duitsland.

Naast het nieuws, ontwikkelt **Eur@dioNantes documentaires**. Een journalist bracht een hele dag door met een landbouwer om uit te zoeken wat de crisis betekende in de dagelijkse praktijk. In de documentaire gaf de boer toelichting bij zijn facturen, de quota die hem worden opgelegd en de vereisten van de het Europese landbouwbeleid. Het portret van deze landbouwer werd aangevuld

met interviews van vakbondsvertegenwoordigers en José Bové, een Europees parlamentslid en landbouwexpert.

MIGRATIE EN DE LOKALE AUTORITEITEN

Nantes Métropole organiseerde een conferentie over de immigranten in Nantes gedurende de jaren 1980-2010. Eur@dioNantes bracht verslag uit over de conferentie en legde de klemtoon op de behandeling van immigranten. De conferentie was de kapstok voor berichtgeving over migratie naar en binnen de EU.

JONGE MENSEN EN ANDERE LANDEN

Het bezoek van een delegatie van Finse ambtenaren aan Nantes was een uitstekende aanleiding om Europa met het lokale niveau te verbinden. De functionarissen kwamen naar Nantes om te praten over de invloed van politiek beleid op jonge mensen. Een reporter werd uitgestuurd om hen te ontmoeten. Dit gaf het radiostation de kans om te kijken hoe landen in Europa omgaan met de jeugd.

MENSEN MET EEN HANDICAP IN NANTES EN ANDERE STEDEN

Toen de Europese ranglijsten over de toegankelijkheid voor mensen met een handicap werden vrijgegeven, bleek dat geen enkele Franse stad vertegenwoordigd was. Reporters moesten nagaan of Nantes aan de wedstrijd had deelgenomen. Een verslaggever ontdekte dat Nantes zich had ingeschreven maar niet werd geselecteerd. Deze informatie werd gebruikt voor een verhaal over de plaats van Nantes op andere Europese ranglijsten

LANDBOUW, NATIONAAL BELEID EN EU-FONDSEN

Het Franse Ministerie van Landbouw maakte de resultaten bekend van aanbestedingen voor landelijke 'centres of excellence'. De projecten, die de ontwikkeling van landelijke gebieden moeten promoten, werden geselecteerd door het departement. Ze krijgen nationale en Europese financiële steun. Een stagiair journalistiek slaagde erin verbanden te leggen tussen het ontstaan van deze Europese fondsen, de centrale regering, de landbouwsector en de lokale projecten.

DIERENWELZIJN EN DE UITVOERING VAN EUROPEES BELEID TER PLAATSE

Een Europese richtlijn over het welzijn van legkippen werd aangenomen door de Raad van de Europese Unie en zal eind 2011 in werking treden. De journalist onderzocht de tekst van de richtlijn en ging op zoek naar de reacties van lokale boeren. Er werden een heleboel vragen gesteld over de impact van deze richtlijn. Hoe zouden de nieuwe regels hun werkwijze veranderen? Zouden ze er wel klaar voor zijn? Om het verhaal een extra dimensie te geven, stelde de journalist dezelfde vragen aan twee landbouwers uit het Verenigd Koninkrijk, het thuisland van de student-reporter.

VAN INTERNATIONAAL TOT LOKAAL, VAN LOKAAL TOT INTERNATIONAAL

Verslaggevers hadden ook aandacht voor internationale kwesties, zoals de revoluties in de Arabische wereld en de rellen in Ivoorkust. Ze keken naar de reacties van lokale groepen met banden met deze landen en plaatsten ze tegenover de reacties van de EU-lidstaten op deze evenemen-

ten. Om context te schetsen, sprak de journalist met academische experts en parlementsleden.

HET MILIEU

Toen de lokale autoriteit van Nantes naar de VN-conferentie voor Klimaatsverandering trok, onderzocht een verslaggever hoe hij een verband kon leggen met de milieubeleidsstrategieën van lokale gemeenschappen. Dit was een uitgelezen kans om bredere milieukwesties aan te kaarten en een nieuwsachtergrond te vinden voor de maatschappelijke bezorgdheid over de aanleg van een nieuwe luchthaven in Nantes.

HANDIGE LINKS

Europese Unie :

<http://europa.eu>

Europese Commissie :

<http://ec.europa.eu>

Een tijdbesparend hulpmiddel wanneer je zoekt op de Europawebsite:

<http://www.searcheuropa.eu/>

Europees Parlement :

<http://www.europarl.europa.eu>

<http://www.europarl.europa.eu/en/home.aspx>

<http://www.theparliament.com/>

Zoek uit hoe Europese parlementsleden en –groepen stemmen over de kwesties die jou en je doelpubliek aanbelangen :

<http://VoteWatch.eu>

Stemstatistieken uit het Parlement, zoals opkomst, aanwezigheid en stemgedrag van elk parlements lid : <http://epvote.eu/>

Tweets van parlementariërs :

<http://europatweets.eu/>

<http://www.europarl.europa.eu>

<http://www.europarl.europa.eu/en/home.aspx>

<http://www.theparliament.com/>

Raad van de Europese Unie : <http://www.consilium.europa.eu>

Allerlei soorten informatie en potentiële bronnen uit het Brusselse medialandschap :

<http://mediapusher.eu/jays/pdf/reporting.brussels.2011.pdf>

<http://www.eu4journalists.eu/index.php/basics/english/C49/>

Algemeen EU-nieuw :

<http://www.euractiv.com/en>

<http://euobserver.com/>

<http://www.europeanvoice.com>

Europese persoverzichten:

http://emm.newsbrief.eu/NewsBrief/clusteredition/fr/latest_en.html

<http://www.presseurop.eu/en/category/section/politics>

Think tanks :

Gespecialiseerd, beleidsdocumenten en denktanks: algemene kwesties

<http://www.tandfonline.com/toc/rjpp20/18/2>
http://ec.europa.eu/dgs/policy_advisers/experts_groups/index_en.htm
<http://www.epc.eu/>
<http://www.madariaga.org/>
<http://www.medeab.be/en/>
<http://www.friendsofeurope.org/Functionalnavigation/Aboutus/Whatwedo/tabid/1175/Default.aspx>
<http://www.coleurop.be/template.asp?pagename=EUDP>

Gespecialiseerd: economie & business

<http://www.bruegel.org/>
<http://www.ecipe.org/>
<http://www.bussinesseurope.eu/Content/Default.asp?>

Goed gedocumenteerde ngo's met interessante quotebronnen

<http://www.concordeurope.org/Public/Page.php?ID=4>
<http://www.act4europe.org/code/en/default.asp>
<http://www.womenlobby.org/?lang=en>

Statistieken en dataonderzoek :

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
<http://www.etui.org/>
<http://resourcecentre.etuc.org/>

Vind Europese functionarissen via het Europese instellingenregister :

<http://europa.eu/whoiswho/public/index.cfm?fuseaction=idea.hierarchy&nodeid=3780>

Jong publiek:

<http://www.cafebabel.fr>
<http://www.eurosdvillage.eu>

Audiovisuele en multimediale achtergrond :

<http://www.ena.lu>
<http://ec.europa.eu/avservices>
<http://www.youtube.com/user/eutube>
<http://www.europeana.eu>

De EU historisch : http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_en.htm

Glossarium van EU-termen en jargon :

http://ec.europa.eu/ipg/content/tips/tables/jargon_table_en.htm
http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/
<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-11767037>

Voor de jeugd

Netwerk en materiaal om studenten aan te moedigen Europa en haar instellingen te begrijpen

<http://www.micro-europa.eu/>

EJTA-mobiliteitscatalogus

<http://www.ejta.eu/index.php/mc>

Europese Jonge Journalist Prijs

<http://www.eujournalist-award.eu/>

Forum voor studenten Europese Journalistiek

<http://www.fejs.org>

Orange-Magazine <http://www.orangelog.eu>

Europocket TV <http://www.europocket.tv>

Indigo Magazine <http://www.indigomag.eu>

Journalistieke organisaties:

Europees Netwerk voor Buurtjournalistiek - Goede links naar discussies en blogs over de EU

http://www.journalismnetwork.eu/index.php/_en

Internationaal Instituut voor Journalistiek (IJJ)

<http://www.inwent.org/ijj/>

Channel4 BritDoc Stichting <http://britdoc.org/>

BBC College of Journalism: handleiding voor journalisten die verslag uitbrengen over de EU en haar instellingen:

<http://www.bbc.co.uk/journalism/skills/writing/accuracy/european-institutions.html>

OVER MICRO EUROPA EN HET TEAM VAN HET NETWERK

Leden

BiTS FM www.bits.fm – 92.5 FM in Iserlohn (Duitsland)
Taal: Duits - Instelling: Business, Information and Technology School

Quindo www.quindo.be - Kortrijk (België) - Taal: Nederlands - Instelling: Howest, de Hogeschool West-Vlaanderen

EC1 FM www.ec1fm.org.uk - 101.4 FM in Londen (VK) - Taal: Engels - Instelling: City University London

HANDIGE LINKS

Eur@dioNantes www.euradionantes.eu – 101.3 FM in Nantes (Frankrijk) - Taal: Frans - Instelling: Radio Nationale Européenne

Régie 5 www.regie5.be - Brussel (België) - Taal: Frans - Instelling: Institut des Hautes Etudes des Communications Sociales (IHECS)

Supo www.suppo.be - Mechelen (België) - Taal: Nederlands - Instelling: Lessius Mechelen

UBB Radio www.radio.ubbcluj.ro - Cluj-Napoca (Roemenië) - Taal: Roemeens - Instelling: Babeş Boylai University

Uni Welle Tübingen www.uni-tuebingen.de/uniradio 96.6 FM in Tübingen en Reutlingen Tübingen (Duitsland) - Taal: Duits - Instelling: Universiteit van Tübingen

La Sestina radio www.lasestina.unimi.it/ - Milaan (Italië) - Taal: Italiaans - Instelling: Universiteit van Milaan

UAB www.uab.es/ - Barcelona (Spanje) - Taal: Spaans - Instelling: Universitat Autònoma de Barcelona

Het netwerk

<http://www.micro-europa.eu/>

De studenten die deze campusradio's leiden produceren GEZAMENLIJK Europese programma's die op brede schaal worden (her)uitgezonden door iedere partnerinstelling. Door studenten en docenten samen te brengen, fungeert Micro Europa als een onvervalste denktank voor innovatieve praktijken die lokale Europese journalistiek aanmoedigen.

Dank aan de volgende medewerkers en instellingen:

Redactie en coördinatie:

Barbara Schofield b.schofield@city.ac.uk

Voorzitter Micro Europa, course director aan het departement Journalistiek van City University London, Verenigd Koninkrijk

Daniel Lee daniel.lee.1@city.ac.uk

Redacteur en coördinator van deze handleidingen, docent aan het departement Journalistiek van City University London, Verenigd Koninkrijk

Cristina Nistor cristina.nistor@ubbcluj.ro

Onderzoekster, doctor-docent aan het departement Journalistiek en woordvoerster van de Babeş-Bolyai Universiteit, Cluj-Napoca, Roemenië. Rareş Beuran

rares.beuran@polito.ubbcluj.ro

Onderzoeker, hoofd van de Mediastudio aan het departement Journalistiek van de Babeş-Bolyai Universiteit, Cluj-Napoca, Roemenië

Frances Aurélien aurelien.frances@euradionantes.eu

Journalist, regisseur, producer en radiojournalist, Eur@dioNantes, Frankrijk

Justine Caurant justine.caurant@euradionantes.eu

Journalist voor dag- en weekbladen, coach, Eur@dioNantes, Frankrijk

Cyrille Douillard cyrille@euradionantes.eu

Docent journalistiek, coördinator van het programma Nantes Europe Express, Eur@dioNantes, Frankrijk

Laurence Aubron laurence.aubron@gmail.com

Hoofd van de internet- en muziekredactie, directeur en initiatiefneemster van Eur@dioNantes, Frankrijk

Michel Vermeersch michel.vermeersch@howest.be

Journalist, opleidingscoördinator Journalistiek aan Howest, de Hogeschool West-Vlaanderen, België

Jürg Häusermann juerg.hausermann@uni-tuebingen.de

Professor Media-analyse en Mediaproductie aan het Instituut voor Mediawetenschappen, Universiteit van Tübingen, Duitsland

De instellingen

Institut des Hautes Etudes des Communications Sociales (IHECS), Brussel, België

<http://www.ihecs.be/>

City University, London, Verenigd Koninkrijk

<http://www.city.ac.uk/courses?query=journalism>

Babeş-Bolyai Universiteit, Cluj-Napoca, Roemenië

www.ubbcluj.ro

Tübingen Universiteit, Duitsland

<http://www.uni-tuebingen.de/uni/qvr/e-30/m30-01.html>

html

ulrich.haegele@uni-tuebingen.de

Howest, de Hogeschool West-Vlaanderen

<http://www.howest.be/english>

Eur@dioNantes, Frankrijk

<http://www.euradionantes.eu/>

EUROPA VAN BINNEN

WWW.MICRO-EUROPA.EU

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Jean LEMAITRE
Institut des Hautes Etudes
des Communications Sociales (IHECS)
58-60, Rue de l'Étève
1000 Bruxelles

GRAFISCHE

N. Brixy - IHECS 2011